

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการกับคดีพิเศษตามนัย
มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗

กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๔๐๐/๑๒๗๒ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ในการประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ครั้งที่ ๗/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๗ กคพ. ได้พิจารณาเรื่องเกี่ยวกับการที่ กรมสอบสวนคดีพิเศษจะรับโอนคดีพิเศษที่ค้างดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดมาดำเนินการหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ และโดยที่พระราชบัญญัตินี้ได้มีบทบัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๑๐ ให้ กคพ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ฯลฯ ฯลฯ

(๒) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑
วรรคหนึ่ง (๑)

(๓) ฯลฯ ฯลฯ

รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (๒) ให้ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา”

“มาตรา ๒๑ คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตาม
พระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ...”

ตามความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๒๑ ข้างต้น ต่อมาจึงได้มีการออกประกาศ กคพ. เรื่องการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศดังกล่าวได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ แต่โดยที่ยังมีบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้บัญญัติว่า

“มาตรา ๔๔ บรรดาคดีพิเศษที่ค้างการดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา

ตามกฎหมายนั้น ๆ ต่อไปจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่ กคพ. จะมีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ”

คณะกรรมการคดีพิเศษจึงมีมติในคราวประชุมครั้งดังกล่าว ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น แม้จะมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ แล้วก็ตาม แต่คดีความผิดอาญาใดจะมีสภาพเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ก็ต่อเมื่อ กคพ. ได้กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดขึ้นเสียก่อน ซึ่ง กคพ. ก็ได้กำหนดรายละเอียดฯ และเพ็ญจะมีผลบังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ก่อนหน้านั้นจึงไม่อาจถือเอาหรือระบุได้ว่าคดีใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ใช่หรือไม่ ประการใด

๒. คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ที่ได้เริ่มต้นการสอบสวนนับตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ค้างการดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดจึงเป็นคดีที่ต้องโอนมาให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไป ใช่หรือไม่ ประการใด

๓. ไม่ว่ากรณีตามข้อ ๑. และข้อ ๒. จะเป็นเช่นใด กรมสอบสวนคดีพิเศษสมควรจะดำเนินการในกรณีดังกล่าวนี้เป็นประการใด จึงจะชอบด้วยกฎหมาย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยรับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมสอบสวนคดีพิเศษ) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ในคดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะตามประกาศ กคพ.ฯ ซึ่งมีประเด็นปัญหาว่าจะเป็นคดีพิเศษที่ค้างการดำเนินการตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ นั้น นอกจากคดีที่อยู่ในระหว่างการสอบสวน หรือสอบสวนเสร็จแต่พนักงานสอบสวนยังไม่ได้ส่งสำนวนการสอบสวนมาให้พนักงานอัยการแล้ว ยังมีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกรณีที่ความผิดทางอาญาได้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือก่อนวันที่ประกาศดังกล่าวใช้บังคับแต่ยังไม่มี การร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ จะถือว่าเป็นคดีพิเศษที่ค้างการดำเนินการในความหมายของมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยหรือไม่ และเนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญซึ่งจะส่งผลถึงอำนาจสอบสวนและอำนาจฟ้องจึงได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเพื่อให้ได้ข้อยุติจะได้ไม่เกิดปัญหาในทางปฏิบัติต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า ตามบทบัญญัติมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น แม้จะมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๗ แล้วก็ตาม แต่คดีความผิดอาญาใดจะมีสภาพเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ก็ต่อเมื่อ กคพ. ได้กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดขึ้นเสียก่อน ซึ่ง กคพ. ก็ได้กำหนดรายละเอียดฯ และเพ็ญจะมีผลบังคับเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ก่อนหน้านั้นจึงไม่อาจถือเอาหรือระบุได้ว่าคดีใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ใช่หรือไม่ ประการใด นั้น

เห็นว่า คดีความผิดทางอาญาใดจะเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๓^๑ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ซึ่งได้กำหนดบทนิยามคำว่า “คดีพิเศษ” ไว้ โดยให้หมายถึงคดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ โดยกรณีที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)^๒ นั้น จะต้องมีการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐ (๒)^๓ ขึ้นเสียก่อน และเมื่อได้มีประกาศ กคพ. เรื่อง การกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ แล้ว คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะตามประกาศดังกล่าวจึงถือเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

ประเด็นที่สอง ที่ว่า คดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ที่ได้เริ่มต้นการสอบสวนนับตั้งแต่วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ที่ค้างการดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดจึงเป็นคดีที่ต้องโอนมาให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไป ใช่หรือไม่ประการใด นั้น เห็นว่า บรรดาคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่เกิดขึ้นภายในวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ถือเป็นคดีพิเศษที่

^๑ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“คดีพิเศษ” หมายความว่า คดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๒๑ คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(๑) คดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม หรือ

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด

^๓ มาตรา ๑๐ ให้ กคพ. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑)

ฯลฯ

ฯลฯ

อยู่ในบังคับมาตรา ๔๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษจะมีอำนาจสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเหล่านั้นก็ต่อเมื่อคณะกรรมการคดีพิเศษมีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ

ประเด็นที่สาม ที่ว่า ไม่ว่ากรณีตามข้อ ๑. และข้อ ๒. จะเป็นเช่นใด กรมสอบสวนคดีพิเศษสมควรจะดำเนินการในกรณีดังกล่าวนี้เป็นประการใด จึงจะชอบด้วยกฎหมาย นั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยปัญหาข้อหารือในประเด็นที่หนึ่งและประเด็นที่สองแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้อหารือในประเด็นที่สามอีก

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๗

^๔ มาตรา ๔๔ บรรดาคดีพิเศษที่ค้างการดำเนินการและคดียังไม่ถึงที่สุดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ยังคงเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาตามกฎหมายนั้นๆ ต่อไปจนคดีถึงที่สุด เว้นแต่ กคพ. จะมีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ